

СТ А Н О В И Щ Е

от Проф. д-р Валентина Христова Маджова, д.м.
Ръководител на Катедрата по Обща медицина и клинична лаборатория,
Медицински Университет – Варна

на дисертационния труд на **Д-р Янко Георгиев Стефанов**
докторант на самостоятелна подготовка
към Катедрата по Обща медицина и Клинична лаборатория
на Медицински Университет – Варна

на тема: **“Особености на острата коремна болка при възрастни пациенти –
анализ на хоспитализирани болни за 10-годишен период”**

за присъждане на образователната и научна степен **„ДОКТОР”**

1. Общо представяне на процедурата

Като научен ръководител на Д-р Янко Георгиев Стефанов и съгласно Заповед на Ректора на Медицински Университет – Варна № Р 109-350/17.10.2019 г. съм определена за председател на Научното жури и да подготвя становище относно научния му труд в изпълнение на докторската програма по обща медицина.

Комплектът от материали на хартиен /електронен носител, който получих в срок напълно съответства на изискванията на Процедурата за придобиване на ОНС „доктор“ съгласно Правилника на МУ - Варна.

При подробното ми запознаване с тях не установих никакви нарушения на процедурата по присъждане на ОНС „Доктор“.

2. Кратки биографични данни

Д-р Янко Стефанов е роден 1986 г. в град Бургас. Завършва като магистър по медицина във Варна през 2011 година и започва лекарската си кариера като ординатор във Втора Клиника по Хирургия към УМБАЛ „Света Марина“ гр. Варна.

От 2015 година д-р Янко Стефанов е в състава на Катедрата по Обща медицина и клинична лаборатория. Като асистент и докторант, той преподава на студенти по медицина по 2 дисциплини – обща медицина и хирургия.

Д-р Янко Стефанов работи върху интердисциплинарен проблем – остра коремна болка при гериатрични пациенти, насочени за хоспитализация от доболничната помощ.

Докторантът е преминал различни курсове и специализации в областта разработвания дисертационния труд. Той ползва в научната си и преподавателска дейност немски и английски език.

Д-р Янко Стефанов членува в научни дружества и организации по обща медицина и хирургия: EURACT, СОИБОМ, БЛС и Българско хирургично дружество - БХД.

3. Актуалност на темата и целесъобразност на целите и задачите

Дисертацията на Д-р Янко Стефанов е посветена на особеностите на острата коремна болка при възрастни пациенти, което е важен за общата медицинска и хирургична практика проблем.

Известен факт е, че възрастните пациенти са полиморбидни, което променя клиничната изява и начина на протичане на заболяванията, проявяващи се с остра коремна болка.

Темата на дисертационния труд е актуална, защото и днес в научната литература няма големи лонгитудинални проучвания по този проблем, а за България има отделни съобщения по проблема остра коремна болка при възрастни пациенти.

Определяне на особеностите при възрастните пациенти и заболяванията, свързани с острия хирургичен корем в тази възраст е особено важно не само за хирургичната практика, но и за фамилните лекари, които са вход и първа стъпка на здравната система за насочване на пациентите към хирургично лечение.

4. Познаване на проблема

Д-р Янко Стефанов познава много добре материята, която разглежда в дисертационния си труд, защото той ежедневно работи с възрастни хирургично болни пациенти. В обзора той обсъжда детайлно и нерешените докрай въпроси за диагностичното уточняване и насочването за лечение на възрастните пациенти с остра коремна болка.

Дисертантът посочва, че в чуждата научна литература има достатъчно данни за възрастни пациенти с остра коремна болка, но у нас няма такова лонгитудинално и комплексно проучване с оглед установяване на особеностите при тази група болни.

5. Методика на проучването

По-големият раздел от дисертацията е собственото проучване на Д-р Янко Стефанов. Анализирани са данните на 240 болни с остри заболявания на гастро-

интестиналния тракт на възраст между 60 - 88 г., от които 153 мъже и 87 жени, хоспитализирани във Втора клиника по хирургия към Катедрата по хирургически болести в УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД - Варна и проследени проспективно за 10 годишен период (2008 – 2017). За оценка на особеностите на острата коремна болка при възрастни пациенти са използвани:

1) *Клинични методи:* анамнеза, насочена към следните особености: продължителност на оплакванията преди хоспитализацията (до 24 ч., между 24 - 48 ч., повече от 48 ч. след началото на болковата симптоматика); характеристика на коремната болка (остра или тъпа); локализация на коремната болка; телесна температура; левкоцитоза; повръщане; интервал между хоспитализацията и оперативната интервенция; болнична смъртност.

2) *Лабораторни и образни изследвания:* кръвна картина; СУЕ; диастаза; КТ на корем; абдоминална ехография; обзорна рентгенография и фиброгастродуоденоскопия.

3) *Анализ на влиянието на придружаващите заболявания:* ХБ, абсолютна аритмия при предсърдно мъждене, ИБС, АП, хронична СН, ХБН, ХОББ, хроничен миокарден инфаркт, ЗД, бронхиална астма, МСБ, преживян мозъчен инсулт и онкологично заболяване.

4) *Статистически методи:* описателни (дескриптивни) методи (алтернативен и вариационен анализ), методи за проверка на хипотези (t -тест на Student-Fisher и χ^2 на Pearson), корелационен анализ, унивариационен логистичен регресионен анализ и графичен анализ. Данните са обработени с програмния продукт IBM SPSS v. 23.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на Д-р Янко Стефанов е написан на 171 стандартни страници, онагледен е с 116 таблици и 12 фигури. Библиографската справка е представена от 207 литературни източника, от които 14 са на български език и 193 на латиница.

В литературния обзор се разглежда проблема за острата коремна болка при възрастни пациенти и връзката ѝ с редица хронични заболявания сред тази група болни. Д-р Янко Стефанов отчита и нерешените или малко коментирани проблеми за специфичните особености в изявата, клиничната симптоматика и диагностичното уточняване на острата коремна болка у възрастни пациенти, както и липсата на констелация от съвременни клинични, лабораторни и образни методи на изследване при тези болни с оглед ранното им диагностично уточняване и адекватно поведение.

Обзорната част обхваща около 1/3 от дисертацията. От литературния обзор следва обобщение, което води логически до целта и задачите на цялото проучване.

Основната цел на дисертацията на Д-р Янко Стефанов е точна и конкретна „да се дефинират особеностите в субективните оплаквания, физикалната находка, диагностичните възможности, протичането и изхода на острата коремна болка при пациенти в напреднала и старческа възраст с оглед изработване на диагностичен алгоритъм в помощ на лекарите от общата медицинска практика“.

За изпълнението ѝ са поставени 6 основни задачи:

1. Ретроспективен анализ на хоспитализираните болни в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка за 10-годишен период (2008 г. - 2017 г.).
2. Определяне на най-често срещаните основни и придружаващи заболявания при болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка.
3. Анализиране на някои клинични особености на болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка.
4. Анализиране на резултатите от диагностичните лабораторни и образни изследвания при болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка.
5. Проучване на влиянието на някои специфични фактори върху леталитета на болните в напреднала и старческа възраст, лекувани по повод на остри заболявания на гастроинтестиналния тракт.
6. Разработване на диагностичен алгоритъм при болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка с цел оптимизиране на терапевтичното поведение.

От проучването си Д-р Янко Стефанов е формулирал 6 извода. Всички те отговарят на поставената цел и посочените задачи.

7. Приноси и значимост на дисертационния труд за науката и практиката

Данните в проучването на Д-р Янко Стефанов са важни за общата медицинска и хирургична практика. Той е посочил 6 приноса на дисертационния си труд в 2 аспекта.

От *оригиналните научно-приложни* приноси бих могла да посоча:

1) установяването на *специфични, възрастово и полово-зависими особености* при хоспитализирани болни в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка, поради остри гастроинтестинални заболявания.

2) използвана е *констелация от клинични белези, лабораторни изследвания и образни методи* за диагностиката им;

3) установено е, че ХБ е най-честа сред общо 13 хронични заболявания при болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка, а ИБС и ЗД играят важна утежняваща роля като самостоятелни и/или придружаващи заболявания.

4) разработен е оригинален диагностично-лечебен алгоритъм при пациенти в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка, поради остри гастроинтестинални заболявания с възможност за широко приложение в общата медицинска практика.

От приносите с потвърдителен характер бих могла да посоча:

1. значението на ранното диагностициране на острите гастроинтестинални заболявания при болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка е важно за намаляване на леталитета сред тази група пациенти.

2. своевременното хоспитализиране и оперативно лечение на болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка е важно за намаляване на смъртността им.

3. С по-висока диагностичната стойност е съчетаното използване на КТ на корема и абдоминална ехография при болните в напреднала и старческа възраст с остра коремна болка, поради остри гастроинтестинални заболявания.

Най-важното в дисертационния труд е, че той третира проблем, свързан с ежедневната практика на много лекари: ОПЛ, хирурзи, рентгенолози, гастроентеролози, лабораторни лекари и др.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът е приложил към документацията 3 публикации и 3 научни съобщения, свързани с дисертационния труд на български форуми. Приложеният списък изцяло отговаря на изискванията за придобиване на ОНС „доктор“.

9. Лично участие на докторанта

Проведеното дисертационно проучване, направените изводи и формулирани приноси са заслуга на Д-р Янко Стефанов с подкрепата на неговия научен консултант и от мен, като негов научен ръководител.

10. Автореферат

Предоставеният ми екземпляр от автореферата е достатъчен като обем, съдържание и качество и отразява основните резултати от дисертационния труд. Той отговаря напълно на изискванията в Правилника на МУ - Варна.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки и препоръки към проведеното изследване, изводи и приноси и предоставените ми материали за процедурата.

12. Лични впечатления

По време на разработването на дисертационния труд Д-р Янко Стефанов работи изключително внимателно и коректно с пациенти и колеги. В резултат на неговата научна активност, предложените за оценка от Научното жури дисертационен труд и автореферат се отличават със задълбоченост при разглеждане на проблема за особеностите на острата коремна болка при възрастни пациенти, ясно поставена цел, добре формулирани задачи и логически правилни изводи от проучването.

Заклучение

Оценявам дисертацията на Д-р Янко Стефанов като много актуална и ценна за общата медицинска и хирургична практика у нас.

Дисертационният труд съдържа важни научни и приложни резултати и отговаря на всички на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ - Варна.

Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на изискванията на МУ – Варна.

Дисертацията показва задълбочените теоретични и практически знания и професионални умения на докторанта по научна специалност „обща медицина“ и демонстрира неговите качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Всичко това ми дава право и основание да препоръчам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват **положително** и да предложат на Ректора на МУ – Варна да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Д-р Янко Стефанов по научната специалност „обща медицина“.

12.11.2019 г.
гр. Варна

Рецензент: Проф. Д-р Валентина Маджова, д.м.
Ръководител на Катедра ОМ и клинична лаборатория
Медицински Университет – Варна